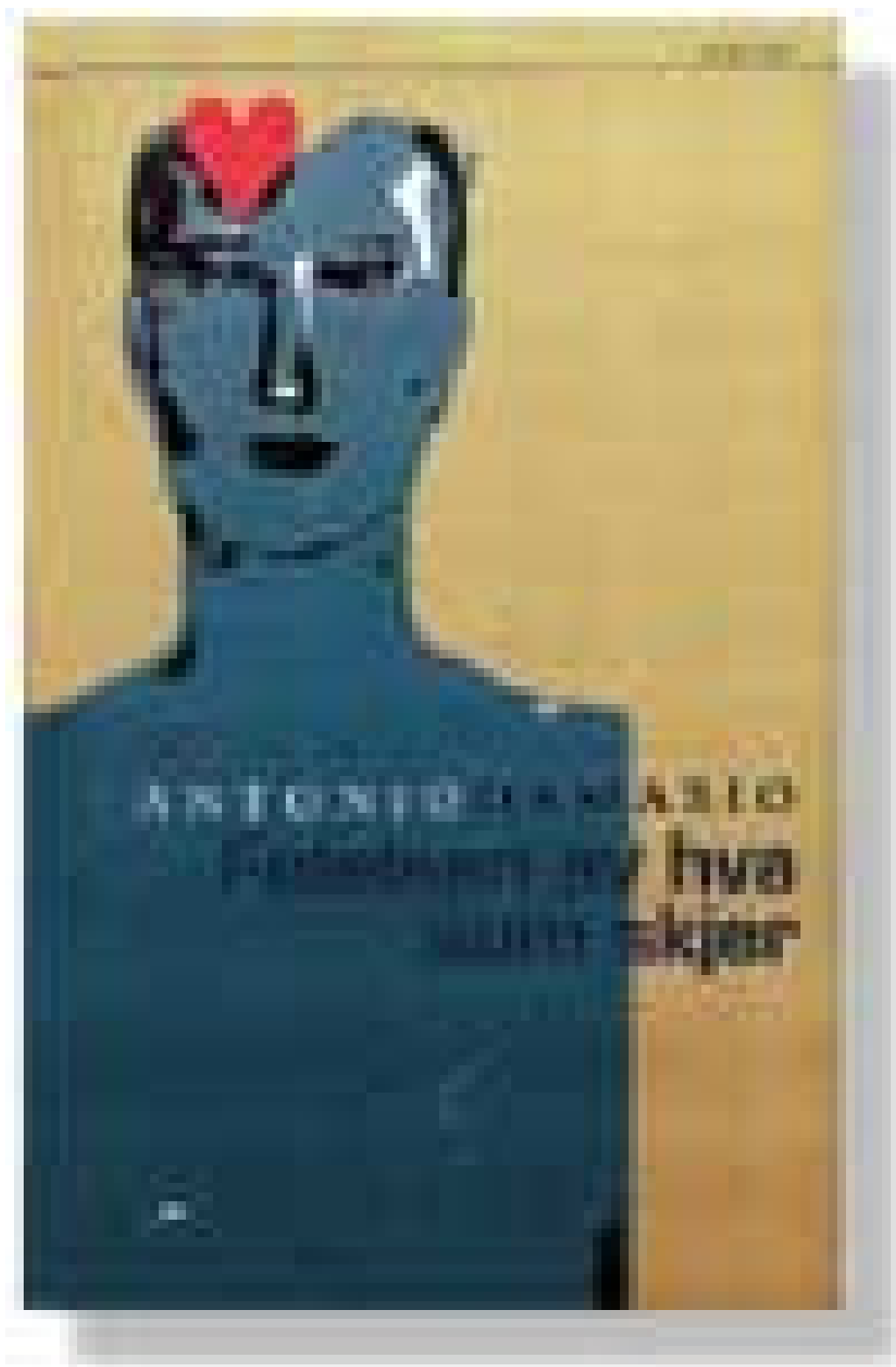

Følelsenes anatomi

BØKER AV, OM OG FOR LEGER

Hvis du ikke visste at «kjernebevisstheten avhenger av aktiviteten i et begrenset antall fylogenetisk gamle hjernestrukturer som begynner i hjernestammen og ender med de somatosensoriske kortekser og cingulatkorteksene» (s. 256) og synes at det kan være interessant, så skal du prøve å lese denne boken. Jeg sier uttrykkelig «prøve», fordi det er en prøvelse å kjempe seg gjennom de 371 sidene.

Forfatteren forsøker å redegjøre for sine kunnskaper og ideer om det nevrobiologiske grunnlaget for bevissthet og emosjoner. Ideen er god, hans forsøk på å forene sjelelige og kroppslige fenomener som aktivitet i nevrologiske strukturer er prisverdig, men språk og fremstilling er forferdelig. Det er mulig at oversetteren er skyldig i en rekke

språklige nyskapninger innen nevrologien som «cingulat korteksene» nevnt ovenfor, men jeg er redd forfatteren selv må bære hovedansvaret for at i det minste denne leseren ble mer opptatt av språklige merkverdigheter enn å følge hans egentlig interessante teorier om emosjonenes organiske basis.

Dessuten er det vanskelig å vite hvilket publikum han ønsker å nå. Dels forklarer han i et eget kapittel en del basale nevroanatomiske og nevrofysiologiske begreper, dels inneholder teksten faglige uttrykk og formuleringer som forutsetter at leseren er godt skolert i nevrobiologiske fagtermer.

Boken er en teoretisering, bygd på gode nevroanatomiske kunnskaper og tydelig lang erfaring i klinisk nevrologi. Forfatteren ønsker å vise at bevissthet og emosjoner er knyttet til aktivitet i bestemte nevrale strukturer. Han har rikelige henvisninger til relevante eksperimentelle data og gode kliniske observasjoner. Den ville være et meget godt innlegg i debatten som igjen herjer psykiatrien: organiske forklaringsmodeller i motsetning til psykodynamiske. Antonio R. Damasio forståelse av hjernens funksjon viser at medikamentell behandling eller psykoterapi påvirker de samme strukturer i hjernen bare på litt forskjellig måte. Den gresk-kristne todeling av kropp og sjel finner ingen støtte hos forfatteren: Det er uansett hjernen som styrer, lagrer og kreerer, og som påvirkes av ytre og indre stimuli. Boken omhandler altså et meget interessant tema.

Problemet med den er fremstillingen. Kanskje noen kan bli fristet av nok et sitat om «kjernebevisstheten»? Prøv å følge med: «Kjernebevissthet forekommer når hjernens representasjonsmekanismer genererer en ikke-verbal bildefortelling av hvordan organismens egen tilstand blir påvirket av at organismen behandler et objekt, og når denne prosessen styrker bildet av det forårsakende objektet slik at det blir plassert sentralt i en tid- og romkontekst» (s. 164). Dette er en av de sentrale hypoteser i boken. Hvis dette gav mersmak, så kast deg over boken. Det er rikelig med liknende passasjer i alle 11 kapitler pluss noter.

RagnarStien

Nevrologisk avdeling

Ullevål universitetssykehus

Publisert: 10. desember 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 9. september 2026.